
ДО ІСТОРІЇ ОГІЄНКІВСЬКОГО РУХУ

М. С. Тимошик

**ПОДІЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ЗНАЧЕННЯ.
Виступ під час відкриття меморіального скульптурного знаку,
присвяченого Кам'янець-Подільському державному
українському університету (22 жовтня 2008 р.)**

Дорогі кам'яничани!

Рівно 90 років тому, 22 жовтня 1918 року, у Вашому місті відбулася урочиста подія, що стала головною не лише для кам'янецького краю, але й усієї України. Подія ця — відкриття на південно-західних теренах молодой Української держави першого українського університету європейського типу. Таке важливе рішення прийняв ще в серпні того ж року уряд Петра Скоропадського.

Раннього ранку на кам'янецький двірець прибув із Києва спеціальний урядовий потяг, яким приїхали на урочистості немало тих, хто представляв політичну, наукову, просвітню українську еліту. Автором сценарію урочистих заходів, головним розпорядником і ведучим був перший ректор університету, його засновник Іван Огієнко. Як істинний учений і переконливий державник-патріот, Іван Іванович глибоко усвідомлював вагомість і неповторність постанови такого «огнища українського духу» на берегах Смотрича. Не випадково в тексті запрошення, підписаного ректором, зазначалося: «Новий університет, що вже з самого географічного положення найближчий до високої західноукраїнської культури, не буде звичайним університетом східного типу... Вірний кращим традиціям європейських університетів, новий Кам'янець-Подільський Український Університет матиме на цілі невпинну наукову працю на користь рідної української культури».

За суспільною вагомістю подія, що відбувається сьогодні в Кам'янці-Подільському, — також всеукраїнського значення. Прикро, що цього разу до міста не прибув, як 90 років тому спеціальний урядовий потяг. Пройгнорували цю знаменну подію й високопосадовці урядовці та партійні лідери, які шукають нагоди «засвітитися» на подібних урочистостях хіба що в передвиборній кампанії.

Проте сьогодні тут зібралися зі всієї України ті, хто по-справжньому вболіває за долю нашої молодой держави, хто своєю небайдужістю,

принциповістю, високою громадянською позицією спричинився тією чи іншою мірою до реалізації благородної спроби щодо повернення й ствердження на віки в цьому святому місці історичної справедливості — відновлення колишнього статусу університету як загальнонаціонального та присвоєння йому імені засновника і першого ректора Івана Огієнка.

Нерівною, непростою, і немалою за часовим виміром була наша боротьба. Чого гріха таїти, опоненти українського відродження, противники української справи, критикани самого Огієнка ще не перевелися в кабінетах чиновників різного рівня, в тім числі і тут, в останній столиці Української Народної Республіки. Вони довго і вперто гальмували ініціативу національної свідомої української інтелігенції щодо повернення чистого й світлого імені Огієнка і до Києва, і до Кам'янець-Подільського. І лише тому, що ми згуртувалися, що зуміли бути послідовними, переконливими і наполегливими, вони здалися.

Сьогодні всі ми радіємо своїй перемозі. Її енергетика розлита й на мармурових гранях цієї пам'ятної дошки, яку за мить відкриємо для історії. З-поміж тих, хто найбільше приклав своїх зусиль для того, аби історична справедливість восторжествувала, мені хочеться нині назвати лише двох наших колег. Це — Євгенія Сохацька, Голова Всеукраїнського товариства імені Івана Огієнка, перший керівник Огієнківського центру, створеного при Вашому університеті, і Олександр Завальнюк — нинішній ректор університету.

Євгенія Іванівна увійшла назавжди в історію огієнківського руху як особистість, яка ще на зорі української державності вперше відважилася на державному рівні поставити питання про гідне пошанування першого ректора і міністра освіти уряду УНР. Протягом років уперто і послідовно, багатьма конкретними справами, що набули загальноукраїнського розголосу та схвалення громадськості, вона відстоювала свою позицію.

Волею історії сталося так, що саме Олександрові Михайловичу випало звершити цю важливу історичну місію. Адже саме завдяки мудрості й розважливості, принциповості й порядності, патріотизму й наполегливості нинішнього ректора в цій тривалій історії боротьби за повернення Огієнка до Кам'янца поставлено, нарешті, крапку.

Переживаючи глибокі хвилювання, перебуваючи в стані піднесення душі, хочеться щиро привітати всіх нас із цією знаменною подією.

Пишаюся тим, що випала висока честь стати почесним професором цього Університету. Вірю в його подальшу щасливу долю!

Добра і Поступу Вам у ствердженні традицій і подальшого розвою славного Кам'янецького Університету!

22.10.2008 р.